

26.6.2023

Lausunto selvityspyyntöön KH 19.6.2023 § 218

1. Lähtökohdat ja rajaus

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 19.6.2023 § 218 päättänyt antaa sisäiselle tarkastajalle ja hallintojohtaja-kaupunginlakimiehelle tehtäväksi selvittää, mitä mahdollisia virheitä ja toimivallan ylityksiä kahdessa viranhaltijan tekemässä maalämpöinvestoinnin toimeenpanossa on tehty. Selvityspyyntö koskee seuraavia viranhaltijapäätöksiä: Teknisen johtajan hankintapäätös 4.5.2023 § 6 Pihlajaniemen koulun maalämpöjärjestelmä, urakoitsijan valinta ja Teknisen johtajan hankintapäätös 4.5.2023 § 7 Nojanmaan päiväkodin maalämpöjärjestelmä, urakoitsijan valinta. Kyseisiä päätöksiä koskevat hankintamenettelyt on toteuttanut Toimitilapalvelut.

Hallintojohtaja-kaupunginlakimies ja sisäinen tarkastaja ovat pyytäneet em. selvitykseen lausuntoa hankintapäälliköltä (sähköposti 22.6.2023). Lausuntopyynnön johdosta lausun em. hankintapäätösten ja niihin liittyvien toimenpiteiden asianmukaisuudesta hankintalainsäädännön ja kaupungin hankintaohjeiden näkökulmasta.

2. Hankintamenettelyn arviointi

2.1 Sovellettava lainsäädäntö, määräykset ja ohjeet

Savonlinnan kaupungin voimassa olevan hankintaohjeen (KH 4.2.2019 § 40) kohdan 1 Lähtökohdat mukaan:

"Hankinnoissa noudatetaan lakia julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1397/2016, jäljempänä hankintalaki) sekä kaupungin hankintaohjetta hankinnan arvosta riippuen. Hankinnat tulee suorittaa hankinnan arvosta riippumatta avoimesti, tasapuolisesti ja syrjimättömästi. Ennen hankintamenettelyn alkua tarjouksen pyytäjän on varmistettava, että:

- hankintaan on lupa ja varattu määrärahat,*
- tilaajayksikkö on selvittänyt itselleen tulevan hankinnan sisällön ja sen vaikutuksen tilaajayksikön ja mahdollisesti muiden yksiköiden/tahojen toimintoihin,*
- lisäksi on huomioitava, että hankintaprosessiin on varattava riittävästi aikaa."*

Lisäksi kohdassa 6 Hankintaprosessin kuvaus kansallisissa ja EU-hankinnoissa on kuvattu kynnysarvot ylittävien hankintojen prosessikuvaus lyhyesti (avoin menettely):

- 1) Määrärahat ja lupa hankinnalle
- 2) Hankinnan valmistelu
- 3) [...]

Savonlinnan kaupungin voimassa olevassa hallintosäännön 12 luvun 77 §:ssä on määrätty hankintoja koskevat hankintavaltuudet ja 14 luvun 86 §:ssä kaupungin nimenkirjoitusoikeus ja asiakirjojen vastaanottaminen.

Pihlajaniemen koulun maalämpöjärjestelmän ja Nojanmaan päiväkodin maalämpöjärjestelmän hankintojen arvioidut arvot ylittävät hankintalain 25.1 §:n 2 kohdan rakennusurakoita koskevan kansallisen kynnysarvon (yli 150 000 €). Hankintalain kynnysarvot ylittävät hankinnat on kilpailutettava hankintalain säännösten mukaisesti. Kansallisiin hankintoihin sovelletaan hankintalain 11 luvun säännöksiä sekä hankintalain osia 1 ja IV, ellei ko. osion säännöksissä ole toisin mainittu.

2.2 Hankintamenettelyn valmistelu

Kaupungin hankintaohjeen mukaan ennen hankintamenettelyn aloittamista hankinnalle on oltava lupa ja määrärahat. Hankintaohjeessa ei ole tarkemmin määritelty, millä tavoin lupa pyydetään toimivaltaiselta viranhaltijalta/toimielimeltä. Käytäntöinä on ollut esim. luvan pyytäminen sähköpostitse hankintavaltuuden omaavalta taholta tai asian vieminen ao. toimielimen käsiteltäväksi. Hankintapäällikölle toimitetusta materiaalista ei käy ilmi, onko hankinnan käynnistämiseksi ollut lupa.

Hankinnalle tulee olla varattuna määrärahat ennen hankintamenettelyn käynnistämistä. Kaupunginvaltuuston 12.12.2022 § 111 hyväksymässä vuoden 2023 talousarviossa (leasingrahoituksella hankittavat/käyttötalous s. 153) on määrärahavaraus maalämpökaivojen lisäämiselle Pihlajaniemen koululle ja Nojanmaan päiväkodille. Jälkimmäiselle kohteelle on kirjattu, että "Sivistyslautakunnalla valmisteilla varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkon suunnitelma, jonka perusteella päätetään investoinneista". Kyseinen varaus on tullut ottaa huomioon hankinnan käynnistämistä valmisteltaessa. Lausuntopyyntöä koskevan rajauksen vuoksi, määrärahoja koskevasta menettelystä ei ole kuitenkaan enempää lausuttavaa hankintalainsäädännön eikä hankintaohjeistuksen näkökulmasta.

Pihlajaniemen koulun maalämpöjärjestelmän ja Nojanmaan päiväkodin maalämpöjärjestelmän hankinnoista on hankintalain 101 §:n ja 102 §:n mukaisesti julkaistu kansalliset hankintailmoitukset 3.4.2023 HILMA -ilmoituskanavassa. Hankinta-asiakirjat on asetettu saataville <https://www.hahtela.fi/PRIS> -palveluun (linkki ilmoitettu HILMA-ilmoituksessa). Tarjouspyynnöt on päivätty 17.3.2023 eli ennen hankintailmoitusten julkaisemista, mutta tällä seikalla ei ole olennaista merkitystä, mikäli tarjouspyyntö on julkaistu ja asetettu saataville vasta hankintailmoituksen julkaisemisen yhteydessä. Tarjouspyynnön on allekirjoittanut rakennuttajainsinööri Jarmo Eevala. Hallintosäännön 86 §:n mukaan kukin viranhaltija allekirjoittaa oman päätösvaltansa nojalla tehdyt päätökset ja niihin liittyvät sopimukset ja sitoumukset. Mikäli tarjouspyynnön katsotaan asiakirjana kuuluvan em. sitoumuksiin, olisi hallintosäännön 12 luvun 77 §:n hankintavaltuuksien nojalla tarjouspyynnön allekirjoittajana tullut olla tekninen johtaja. Hankintalaissa tai hankintaohjeessa ei ole kuitenkaan erikseen edellytetty tarjouspyynnön allekirjoittamista.

Tarjousajan päättymisen jälkeen tarjoukset on avattu ja avauksesta on laadittu avauspöytäkirjat. Tarjoajien soveltuvuuden ja tarjousten tarjouspyynnön mukaisuuden tarkastaminen on tehty hankintalain 104 §:n ja 105 §:n mukaisesti. Tarjoukset täyttivät tarjouspyynnössä asetetut soveltuvuusvaatimukset ja tarjoukset olivat tarjouspyynnön mukaisia. Tarjousten vertailu on suoritettu hankintailmoituksen mukaisesti halvimman hinnan perusteella.

Hankintalain 123.1 §:n mukaisesti hankintayksikön on tehtävä ehdokkaiden ja tarjoajien asemaan vaikuttavista ratkaisuisista sekä tarjousmenettelyn ratkaisusta kirjallinen päätös, joka on perusteltava. Hankintalain 123.2 §:n mukaan päätöksestä tai siihen liittyvistä asiakirjoista on käytävä ilmi ratkaisuun olennaisesti vaikuttaneet seikat, joita ovat ainakin ehdokkaan, tarjoajan tai tarjouksen hylkäämisen perusteet sekä keskeiset perusteet, joilla hyväksytyjen tarjousten vertailu on tehty. Kyseessä olevista hankinnoista on laadittu Dynasty -asianhallintajärjestelmään kirjalliset päätökset. Hankintapäätökset on tehnyt tekninen johtaja voimassa olevan hallintosäännön 12 luvun 77 §:n 2 kohdan mukaisin hankintavaltuuksin. Hankintapäätöksistä käy ilmi ratkaisuun vaikuttaneet seikat sekä vertailuperuste, jonka perusteella tarjousten vertailu on tehty.

Päätösten selostusosassa on kuitenkin havaittavissa muutamia epäselvyyksiä. Hankintoja koskevien määrärahojen osalta on viitattu virheellisesti kaupunginhallituksen päätökseen seuraavasti: "Kaupunginhallitus on hyväksynyt 27.6.2022 § 228 vuoden 2023 talousarviossaan Nojanmaan päiväkodin maalämpökaivojen lisäämisen leasing-rahoituksella." Kyseinen päätös on koskenut talousarvion 2023 ja taloussuunnitelman 2023 - 2026 kehystä ja laadintaohjetta. Vuoden 2023 talousarvion hyväksymisestä on päätetty vasta kaupunginvaltuuston kokouksessa 12.12.2022 § 111. Lisäksi hankintapäätöksen toimivaltaa koskeva kirjaus ei vastaa voimassa olevan hallintosäännön hankintavaltuuksia koskevaa kohtaa.

Hankintapäätökset muutoksenhakuohjein on annettu asianosaisille tiedoksi 5.5.2023 sähköpostilla hankintalain 127 §:n mukaisesti. Lisäksi päätösten tiedoksiantojen liitteinä ovat olleet avauspöytäkirjat, joista käyvät ilmi tarjousten vertailuhinnat. Hankintasopimus on solmittu 26.5.2023 ja sen on kaupungin puolesta allekirjoittanut tekninen johtaja hallintosäännön 86 §:n nojalla.

3. Asian arviointi

Totean lausuntopyynnön kohteena olevien hankintojen osalta, että hankintalain näkökulmasta hankintamenettelyssä ei ole havaittu virheitä. Hankintamenettely on toteutettu hankintalain kansallisia hankintoja koskevien säännösten mukaisesti.

Hankinnoissa on jäänyt epäselväksi, onko niissä noudatettu kaikkia hankintoja koskevia ohjeita. Hankintaohjeessa edellytetään muun ohella, että ennen hankintamenettelyn alkua tarjouksen pyytäjän on varmistettava, että hankinnan käynnistämiseksi on lupa ja määrärahat. Kyseessä olevissa hankinnoissa olisi tullut etukäteen varmistaa, että hankinnan käynnistämiseksi on lupa. Lisäksi määrärahojen osalta olisi tullut varmistaa, ettei talousarvioon sisälly ehtoja tai varaumia, jotka on otettava huomioon hankinnan valmistelussa ja aikataulussa.

Hankinta-asiakirjojen osalta on havaittavissa epätarkkuutta mm. tarjouspyyntöjen päiväyksen ja allekirjoitusten osalta sekä hankintapäätösten talousarviota koskevien viittausten ja toimivaltakirjausten osalta.

Savonlinnassa 28.6.2023

Virve Silvennoinen
hankintapäällikkö
Savonlinnan kaupunki